

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Вяра Кюрова

върху дисертационен труд за присъждане на образователно-научна степен „доктор“ по научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“, професионално направление 3.7. Администрация и управление, на тема:

„Проблеми и перспективи за развитие на фамилияния бизнес в България“,

разработен от докторант в редовна форма на обучение

Благовеста Любославова Коюнджийска

Становището е изготвено съгласно заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ № 3275/13.12.2017 г.

I. Обща оценка на кандидата

Благовеста Коюнджийска е докторант в редовна форма на обучение по докторска програма “Икономика и управление (индустрия)” в катедра „Мениджмънт и маркетинг“ в Стопанския факултет на ЮЗУ “Н. Рилски”-Благоевград. Докторантката притежава изследователски качества, което е видно, както от представената разработка и публикациите, свързани с нея, така и от активното ѝ участие в реализацията на редица значими научно-изследователски проекти (вж. автобиографични данни). Тя има преподавателски опит в областта на предприемачеството и мениджмънта и добра подготовка в изследваната в дисертацията област. Тези качества създават добра основа и съществено преимущество при разработването на този научен труд.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Тематиката на дисертационното изследване е актуална и значима, тъй като фамилияния бизнес има важно значение за развитието на стопанството. При това фамилияният бизнес способства за осигуряване на растеж на заетостта и намаляване на безработицата. Не е случаен фактът, че стимулирането на фамилияния бизнес представлява приоритетно направление на политиката на ЕС с

цел подпомагане на устойчивото му развитие. Ето защо висока оценка заслужава стремежът на авторката да изследва фамилния бизнес и по този начин да изведе важни изводи и препоръки за неговото развитие.

Дисертационният труд е в обем от 209 страници. Допълнително още 60 страници са отделени за приложенията към него, които са представени коректно.

Разработката е правилно структурирана и балансирана - включва увод, обосноваващ актуалността и значимостта на темата на изследването, три глави, заключение, списък на литературните източници и приложения.

Ползваните литературни източници са 199, като от тях 68 източника на кирилица, 128 източника на латиница и 3 Интернет източници. Използваната литература е достатъчно разнообразна и коректно фокусирана към изследвания научен проблем, което за един млад изследовател е много положителна черта. Използвани са и резултати от проведено от автора собствено анкетно проучване. Богатият набор от литературни източници и друга информация е предпоставка за доброто разработване на проблема.

Правилно са определени обектът, предметът, основната научна теза, целта и са формулирани 6 изследователски задачи, насочващи вниманието към основните теоретични и практически проблеми на фамилния бизнес. Изследването е методически издържано. То е отграничено по време, място, методология и обхват. За провеждането му е разработана собствена методика за анализ и оценка на състоянието на фамилния бизнес.

Като цяло дисертационният труд се отличава с прецизност, логическа последователност, задълбоченост на изследването и стремеж да се разглеждат проблемите в комплекс, в тяхната взаимна връзка и зависимост.

Уводът задълбочено и аргументирано разкрива актуалността на темата на дисертационния труд.

В първа глава на дисертационния труд са представени теоретико-методологическите аспекти на фамилния бизнес. Логично в изложението се разглеждат същността и теоретичните схващания за фамилния бизнес, различните подходи за класифициране на фамилния бизнес и спецификата на фамилния бизнес. Изведени са основните и специфичните характерни черти на фамилния бизнес. Обстойно са разгледани моделите на фамилния бизнес и проблемите, свързани с тях.

Втора глава е посветена на основните въпроси на фамилния бизнес. Акцентите в изложението са поставени върху същността и особеностите на управлението на фамилния бизнес, на приемствеността и унаследяването на фамилния бизнес и на продажбата на фамилния бизнес, включително проблемите, свързани с тях.

Трета глава е озаглавена: „Оценка на състоянието на фамилия бизнес в България. Проблеми и перспективи за развитието му”. Тази глава заслужава висока оценка, защото в нея е представена методика за анализиране на състоянието на фамилия бизнес. Акцентите са поставени върху измерителите за анализиране на състоянието на фамилия бизнес, методите на изследване и алгоритъм на процеса на оценяване на състоянието на фамилия бизнес. Изведени са резултати и изводи от проведено авторово анкетно проучване на 186 предприятия в периода май – юли 2016 г. Акцентите при анализа на състоянието на фамилия бизнес в България са: характеристика на фамилията предприятия; специфични особености, свързани със собствеността, приемствеността и унаследяването на фамилията предприятия, дейността на фамилията предприятия; структура на персонала във фамилията предприятия. Формулирани са проблемите и перспективите за развитие на фамилията бизнес в страната.

В **заключението** на дисертационния труд е направено обобщение на резултатите от проведеното изследване, на тази основа са формулирани насоки за бъдещи изследвания.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Рецензията на дисертационен труд представлява самостоятелно научно-практическо изследване, актуално и значимо за управленската теория и практика. Авторката формулира следните приноси в дисертационния труд: систематизиране и обобщаване на теоретичните постановки и извеждане на основни теоретико-методологически проблеми, отнасящи се за фамилията бизнес; дефиниране на същността на фамилията бизнес, разкриване на подходи за неговата класификация и систематизиране на характерните му черти; изведени и разгледани са основните въпроси на фамилията бизнес и са очертани на проблеми, свързани с неговото функциониране и развитие; разработена е методическа рамка за анализиране на фамилията бизнес и е предложен алгоритъм на процеса на оценяване на неговото състояние; предложена е система от показатели за анализ и оценка на състоянието на фамилията бизнес; анализирано и оценено е състоянието и са формулирани изводи, свързани с характеристиката и функционирането на фамилията бизнес; изведени са проблемите и перспективите за развитие и подобряване на дейността на фамилията бизнес.

Основните приноси са формулирани правилно и точно разкриват извършеното по дисертационния труд и са лично дело на автора. Те са особено значими в научно и приложно отношение.

IV. Публикации, свързани с дисертационния труд

Резултати от разработваните в дисертационния труд проблеми са представени в 6 публикации, което е предпоставка за осигуряването на тяхната известност сред научната общност.

V. Автореферат и справка за приносите

Разработеният автореферат отговаря на изискванията и съответства точно на съдържанието на дисертационния труд. Справката за приносите отразява конкретните постигнати научни и приложни резултати.

VI. Критични бележки и препоръки

Към докторантката могат да бъдат отправени препоръки във връзка с бъдещата ѝ работа, както следва:

1. Да насочи усилията си към разработване на конкретна методика за изследване на влиянието на фамилия бизнес върху местното и регионално развитие.
2. Да задълбочава своите изследвания по проблемите на фамилия бизнес с оглед на неговата многостранност и изключително голяма икономическа и обществена значимост.

VII. Заключение

В заключение считам, че представеният за защита дисертационен труд е сериозен изследователски труд, който заслужава висока оценка. Той съответства на изискванията за присъждане на образователната и научна степен “доктор”. Имайки предвид научните приноси, задълбочените изследвания, високото качество и научно-приложната значимост на дисертационния труд изразявам своето положително становище и **предлагам на почитаемото научно жури да вземе решение за присъждане на образователната и научна степен “доктор” по докторска програма “Икономика и управление (индустрия)” към професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ на Благовеста Любославова Коюнджийска.**

09.01. 2018 г.
Благоевград

Член на научното жури:
(доц. д-р В. Кюрова)